

Amerika'daki 8. sınıf İngilizce ve Türkiye'deki 8. sınıf Türkçe ana dili ders kitaplarında yer alan metinlerin tema/ünite ve türleri açısından karşılaştırılması

The Comparison of the texts in native language textbooks for 8th grade in the USA (English) and 8th grade in Turkey (Turkish) in terms of theme/unit and type

Nil Didem Şimşek¹

Received Date: 21 / 10 / 2015

Accepted Date: 24 / 12 / 2015

Öz

Ana dili derslerinde amaç; o dille ilgili dört beceri alanında kazanım sağlamaktır. Bu da ancak ders kitapları ve bu kitaplardaki metinler vasıtasıyla olur. Öğrenciler 8. sınıf seviyesinde; ne kadar çok metinle ve metin türüyle tanıştırsa lise 9. sınıf edebiyat derslerinde o ölçüde başarılı olur. Ana dili ders kitaplarındaki okuma parçalarını okuyan, anlayan ve irdeleyen öğrenciler; farklı tarzda metinler yazma ve üretme becerisi kazanırlar. Ana dili becerisini kazandırmaya yönelik olan ana dili dersleri her ülke için temel derslerdir. Çünkü bu derslerde ana dili, en aktif şekilde kullanılır, zihinsel beceriler geliştirilir ve öğrencilerin söz varlığı zenginleşir. Bu araştırmanın amacı; Amerika'nın çeşitli eyaletlerindeki 8. sınıflarda okutulan İngilizce ana dili ders kitabı ile Türkiye'deki 8. sınıflarda okutulan Türkçe ana dili ders kitaplarını tema/ünite ve metin türleri açısından karşılaştırmaktır. Araştırmada; betimsel analiz yöntemi ile iki kitap somut olarak ele alınmış, hem tematik olarak hem de metin türleri açısından karşılaştırılmıştır. Bu araştırmada; her iki ülkenin müfredat ya da çerçeve programlarından bağımsız olarak sadece tema/ünite ve metin türü odaklı çalışılmıştır. Böylece; kültürleri, coğrafyaları ve tarihleri birbirinden çok farklı olan bu iki ülkede kullanılan ana dili ders kitaplarının tema/ünite ve metin türü açısından çeşitliliği gösterilmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen verilere göre; 8. sınıf Türkçe ders kitaplarının eksik yönleri saptanıp öğrencilere faydalı olacak farklı araştırmalara ortam sağlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Ana Dili, Ders Kitapları, Amerika, Türkiye, 8.sınıf

Abstract

Native language classes aim to provide gain in four skill areas in that language. This is only achieved through the textbooks and the texts in these books. The more the number of texts and text types the students study in the 8th grade, the more successful they will be in the 9th grade literature classes. Reading, understanding and examining the reading comprehension texts in native language textbooks, the students achieve different writing and producing skills. Aiming to develop native language skills, native language classes are essential for every country; as in these classes, the native language is used in the most active way; mental skills are developed; and the students' vocabulary is enriched. The aim of this research is to compare the native language (English) textbooks for 8th grades in various states in the USA and the native language (Turkish) textbooks for 8th grades in Turkey in terms of theme/unit and text types. In the research, two books have been examined with descriptive analysis method; and have been compared both thematically and in terms of text types. Independent from the curricula or the framework programmes of both countries, this study focuses only on theme/unit and text type. In this way, the study points out the range of native language textbooks used in these two countries with different cultures, geographies and histories in terms of theme/unit and text type. Through the data obtained in the research, the inadequacies of 8th grade Turkish textbooks have been determined; and thus, the study has paved the way for different research that will be helpful for the students.

Keywords: Native language; Textbooks; The USA; Turkey; 8th grade

¹ Asst. Prof. Dr. İstanbul Sabahattin Zaim University, İSTANBUL/TURKEY, nildidemsimsek@gmail.com

1. Giriş

Ana dili dersleri, günümüzün bilgi toplumunda öğrencilerin en aktif eğitim yaptıkları ortamlardır. Hangi ülkede olursa olsun öğrenciler, kendi ana dili derslerinde “metinlerle ve gramerle (dil bilgisi) karşı karşıya kalırlar. Ana dilini edinme sürecinde çocuğun dört beceri (okuma-yazma-dinleme-konuşma) alanıyla olan ilişkisi ve ana dilini edinme becerisi onu, eğitim hayatı boyunca etkileyecektir. Bu nedendir ki, dünyanın her yerinde, “ana dili dersi” olarak bilinen bu ders, içerik ve amaçları bakımından hemen hemen aynı şekilde algılanır. Bu dersler için kullanılan en önemli materyaller ise, ana dili ders kitaplarıdır. Her ülkenin kabul ettiği eğitim esasları çerçevesinde belirledikleri bir çerçeve program ya da müfredat programı vardır.

Türkiye'nin her yerinde bu görevi Milli Eğitim Bakanlığı üstlenirken; eyaletlere göre farklı çerçeve programları olan Amerika'nın Kaliforniya eyaletinde ise bu görevi, Kaliforniya Eğitim Bölümü (California Department of Education) üstlenir. Aynı zamanda bu bölüm ve bakanlıklara uygun olarak belirlenen ders kitapları da vardır. Ana dili ders kitapları da bu çerçevede belirlenen ders materyallerinden biridir. Çalışmanın kapsamı, Amerika ve Türkiye'yle sınırlı olduğundan sadece iki ana dili ders kitabı üzerinde mukayeseli çalışılmıştır. Ancak böyle bir çalışmada; müfredat ya da çerçeve programlar incelenmeden sadece tema/ünite ve metin çeşitliliğine bakılmıştır.

Bütün sınıf seviyelerinde olduğu gibi 8. sınıf (8th grade) seviyesinde de öğrenci öğrenirken, ana dili ders kitabındaki metinlerle ilişki kurmaya başlar. Aslında bu duruma, öğrenen merkezli eğitim açısından bakıldığında; içselleştirilmiş bir eylemdir. Ancak, sınıfın koşulları, öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyeleri, daha önce nasıl bir ana dili dersi geçirdiklerinden, hangi kitapları okuduklarına kadar çok çeşitli soruları da beraberinde getirmektedir. Bu sorular, konuyla ilgili farklı bir çalışmanın malzemesi olabilirler. Fakat bu çalışmada ana dili ders kitapları arasındaki tema/ünite ve metin-tür çeşitliliğinin hangi düzeyde ve nasıl olduğu niteliksel olarak betimlenerek analiz edilecektir. Böylece her iki ülkenin ana dili ders kitapları üzerinden farklı önerilerde de bulunulabilecektir.

Dilsel açıdan metin kavramına bakıldığında, Günay (2007); “...birbirini izleyen, sıralı ve anlamlı bütünlük oluşturan tümceler dizisi...” olduğunu belirtir ve devam eder: “Bu diziliş rastlantısal bir durum değildir, aksine yazar tarafından bilinçli olarak belli bir mantık sırasına göre, dilbilgisel ulamlara ve metnin işleyişine göre yapılmıştır. Dilsel göstergelerin düzenli ve tasarlanmış bir bütünü olan yazınsal metinler; duygu, heyecan, coşku, korku ya da insan ruhuna yönelik daha başka soyut değerleri yaratmaya ya da kullanmaya elverişli anlam bakımından da çok zengin dilsel birimlerdir” (Günay, 2007: 44). Bu dilsel birimlerin özellikle ana dili ders kitaplarında kullanımını, ana dili edinimi sürecinin devam ettiği dönemde (8. sınıf) öğrenci açısından farklı işlevleri de yüklenir.

Ana dili ders kitaplarında yer alan metinler, ister gerçek dünyaya ait göndermeler olsun ister olmasın; açıklanabilir, değerlendirilebilir ve yorumlanabilir bilgiler içerir. Böylece, öğrenci ile metin arasında doğan iletişimin biçimi, metnin türünü ortaya çıkarır. Günay'ın (2007) da belirttiği gibi; “metnin türü kişideki beğeni (zevk) ve alışkanlıklar ile halkın genel beklentisi ile ilgili bir tanımlamadır... Seçilen bu türler o metnin doğduğu toplumun farklı değişkenleriyle de doğrudan ilintilidir. Toplumsal yapıdaki değişikliğe bağlı olarak her dönemde değişik metin türleri ön planda olabilir ya da her kültür çevresi belli bir izleği öne çıkarır” (Günay, 2007: 357). Bu belirlemeler ışığında bakıldığında; her ana dili ders kitabında yer alan metinler ve metin türleri, aslında

o toplumdaki yapısal değişiklikleri, kültürleri ve toplumun ortak duygularını yansıtmaktadır. Dolayısıyla her iki ders kitabı, tema/ünite ve türler açısından mukayese edildiğinde o dilin ait olduğu toplumla ilgili birtakım önemli özellikler de ortaya çıkabilir.

Günay (2007); en ayrıntılı bir sınıflamayla on iki metin türünden söz etmektedir:

1. Özyaşamöyküsel metin türü (itiraf, anı, günce...)
2. Öğretici metin türü (deneme, tarih yazarlığı, özyaşam öyküsü, özlü söz, yazın eleştirisi, atalar sözü...)
3. İçsel metin türü (içsel şiirler, düşlemler, şarkılar...)
4. Mektup metin türü (mektup roman, açık mektup...)
5. Aytamlıkla ilgili metin türü (övgü, ağıt, davet, sorgulama...)
6. Polemik metin türü (taşlama, iğneleme...)
7. Olağanüstü düşlemsel metin türü (peri masalı, düşlemsel roman, bilimkurgu anlatıları...)
8. Destansı metin türü (destan, tarihsel anlatılar...)
9. Romanesk metin türü (masal, kısa öykü, roman...)
10. Ağlatisal metin türü (gülünç, trajediler, trajik anlatımlar...)
11. Gülmece metin türü (töre güldürüleri, skeç, parodi...)
12. Dramatik metin türü (dram, romantik dramlar...)

Akbayır (2007) ise *metin* kavramıyla ilgili olarak şunları söyler; “Metin, okumaya konu olan, basılı ve yazılı, anlam ve anlatım bütünlüğü bulunan her şey geniş anlamda bir metindir. Bir şiirden bir romana, bir cümleden bir paragrafa değin basılı ve yazılı dil ürünlerinin tümünü metin terimiyle adlandırabiliriz” (Akbayır, 2007: 219). Bu tanımdan da yola çıkılarak; ana dili ders kitaplarında okumaya konu olan her şeyin birer *metin* olduğu söylenebilir.

Akbayır (2007) kitabında *metin türlerini* 4 ana başlık altında toplamıştır: *Yazılış amaçları açısından* (öğretici/kullanmalık metinler, yazınsal/kurgulayıcı metinler); *iletişim açısından* (yalın anlamlı, yabancılaştıran ve örtük anlamlı metinler); *yaş gruplarına göre metinler*. Daha sonra; Günay'ın adı geçen eserinin 2001 yılındaki baskısının 173. sayfasından alıntı yapar ve *işlevleri açısından* metin türlerini şöyle sıralar:

1. Anlatı türü metinler: roman, öykü, anı, yaşanan olaylarla ilgili belgesel anlatımlar
2. Şiirsel metinler: mani, koşuk, manzume, düzyazı, şiir, serbest şiir, şarkı, destan...
3. Söyleşimsel metinler: tiyatro anlatımı, fotoroman, çizgi film, altyazılı filmler...
4. Basın metinleri: röportaj, bildirge, görüşme (mülakat), haber yorumu, köşe yazısı, gazete, dergi...
5. Özel bilgilendirici metinler: bilimsel dergilerdeki makaleler, bilimsel kitaplar...
6. İşlevsel metinler: kullanma kılavuzu, uyarıcı notlar, resmi işlerde kullanılan değişik hazır matbu belgeler...
7. Öğretici metinler: ders kitapları, ders notu çoğaltıları...
8. Çözümleme ile ilgili metinler: inceleme, deneme, eleştiri, araştırma metinleri...
9. Meslekî metinler: rapor, tanıtım yazısı, mahkeme tutanağı, polis kaydı, bilgilendirici yazılar, imza sirküleri, kurum içi yazışmalar...
10. Haberleşme metinleri: Mektuplar.
11. Uyarıcı yazılar: panolar, pankartlar, bildiriler, afişler, el ilanları, reklamlar, fanzinler...

Şimşek, N.D. (2015). The Comparison of the texts in native language textbooks for 8th grade in the USA (English) and 8th grade in Turkey (Turkish) in terms of theme/unit and type. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1314-1326.

Dolayısıyla, metin türleri üzerine çok kapsamlı bir çalışma yapıldığında görülecektir ki; bu konuda yazılmış, çizilmiş ve söylenmiş birçok çalışma mevcuttur. Ancak, yapılan çalışmanın kapsamı ve amacı göz önüne alındığında verilen bu örneklerin kâfi olduğu düşünülmüştür.

Okul öncesi dönemden itibaren ana dili ders kitapları, öğrencilerin ilk önemli materyalleridir. Okumayı ve yazmayı öğrendikten sonra, ana dili ders kitaplarındaki okuma parçalarıyla karşı karşıya gelerek; sorgulamaya, düşünmeye, diğer okudukları metinlerle bağlantı kurmaya başlarlar. Böylece, öğrencinin kendi çevresi dışında ona model olabilecek en etkili hareket noktası, ders kitaplarındaki metinlerdir. Bu çalışmada; hem Amerika'nın Kaliforniya eyaletinde hem de Türkiye'de, ana dili ders kitapları içerisinde yer alan metinlerin titiz bir çalışmayla seçildikleri varsayılır. Çünkü öğrenciler, bu metinleri okuyarak bilgilerini arttırıp, düşünmeyi daha etkin hâle getirirler. Bundan dolayıdır ki her ülke, ders kitaplarını hazırlarken kendi standartları bağlamında ortak duygu ve düşüncelerini gözetenek okutacağı metin parçalarını seçer.

Ana dili ders kitaplarındaki bu metinleri okumanın asıl amacı; sadece "okumak" değil, onları geliştirebilecek düzeyde çeşitlendirilmiş metin parçalarını okumak, daha doğrusu anlamlı okumalar yapmaktır. Bu nedenledir ki; bir ana dili ders kitabında tema ve tür çeşitliliği ne kadar fazla olursa, öğrenciler beyinlerini tam fonksiyonlu olarak kullanabilecekleri alternatiflere sahip olabilirler. Çalışmada; her iki ülkenin ana dili ders kitaplarına tema/ünite ve tür açısından bakılmasının sebepleri yukarıda belirtilmiştir. Bu ders kitaplarındaki çeşitlilik göstergeleri, öğrencilerin 8. sınıf seviyesinde metinle ne ölçüde karşılaştıklarını ve kaç tane metne bağlı kalarak bu dersi ve dolayısıyla ders kitaplarını tamamladıklarını da gösterecektir.

Bu araştırmanın amacı; Amerika'nın birçok eyaletinde okutulan, ancak çalışmada Kaliforniya örneği olarak alınan ve 8. sınıflarda okutulan İngilizce ana dili ders kitabı ile Türkiye'deki 8. sınıflarda okutulan Türkçe ana dili ders kitaplarını tema/ünite ve metin türleri açısından karşılaştırmaktır.

2. Yöntem

Amerika'daki 8. sınıf İngilizce ve Türkiye'deki 8. sınıf Türkçe ana dili ders kitaplarında yer alan metinlerin tema/ünite ve türleri açısından karşılaştırılması konusunda araştırmayı gerçekleştirebilmek için gerekli olan araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın veri kaynağını oluşturan ders kitapları şunlardır:

1- Heidi Hayes Jacobs, Richard Lederer ve Sharon Sorensen danışmanlığında hazırlanan ve Prentice Hall tarafından 2000 yılında basılan *Literature Timeless Voices, Timeless Themes Silver Level*,

2- Şükran Kaplan ve Gülay Yıldırım Şen tarafından hazırlanan, M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 2011 yılındaki kararıyla, 2012 yılından itibaren beş yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen ve Yıldırım Yayınları tarafından Ankara'da basılan *İlköğretim Türkçe 8 Ders Kitabı*.

Araştırma verileri; nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2005) göre; doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (2005: 187). Bundan hareketle çalışmanın yazılı materyal kısmı; *Literature Timeless Voices, Timeless Themes Silver Level ve İlköğretim Türkçe 8 ders kitaplarında yer alan tema/ünite ve metin türlerinden oluşmaktadır.*

Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 188). Bu çalışmada da, *Literature Timeless Voices*, *Timeless Themes* Silver Level ve *İlköğretim Türkçe 8* ders kitaplarında yer alan tema/ünite ve metin türleri çalışmaya yönlendirecek önemli başlıklar olarak görülmelidir.

Çalışmada; doküman incelemesiyle elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005:227). Bu amaçla içerik analizinde birbiriyle ilişkili kavramlar, bir tema altında sınıflandırılır. Öncelikle; elde edilen bilgiler incelenir ve anlamlı bir bütün oluşturacak benzer ya da ilgili bilgiler isimlendirilir. İsimlendirme, bir çeşit kodlamadır. Bu kodlamalar, çalışmanın incelenmesi ve düzenlenmesi aşamasında kolaylık sağlar. Çalışma sürecinde elde edilen bu kodlar, ana kategoriler ve alt kategoriler hâlinde toplanmaya başlar. Böylece genel düzeyde kategoriler ve bu kategoriler altında alt kategoriler düzenlenmiş olur. Aynı zamanda iç tutarlılık (kategorilerin altında yer alan verilerin anlamlı bir bütün olması) ve dış tutarlılık (kategorilerin, birbirlerinden farklı olsa da kendi aralarında anlamlı bir bütün oluşturması) ilkeleriyle oluşturulmuş bir çalışma, bulguların yorumlanması aşamasında kolaylık sağlar ve çalışmanın geçerliliğini destekler (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Literature Timeless Voices, *Timeless Themes* Silver Level ve *İlköğretim Türkçe 8* ders kitaplarının tema/ünite ve metin türlerinin karşılaştırılmasının amaçlandığı bu çalışmada; ders kitaplarında yer alan tema/ünite dağılımı ana kategori olarak kabul edilmiştir. Bu doğrultuda *Literature Timeless Voices*, *Timeless Themes* Silver Level ve *İlköğretim Türkçe 8* ders kitaplarında yer alan tema/ünite ve metin türleri karşılaştırılmış ve tablolar hâlinde betimlenmiştir. Elde edilen veriler ana ve alt kategoriler altında toplanmıştır. Buna göre; “tema/ünite” ana kategori olarak kabul edilmiş; “metin türleri” ise alt kategori olarak belirlenmiştir. Ayrıca; tablolama yöntemiyle “temanın/ünitenin adı-metnin adı-metnin türü” başlığı altında yapılan tespitler temalara/ünitelere göre sınıflandırılmış ve incelenen ders kitaplarında yer alan metin türleri alt kategoriler şeklinde betimlenerek tema/ünite-metin türü tutarlığı da görülmüştür.

Bu çerçevede; incelenen iki kitap, somut olarak ele alınmış, hem tematik olarak hem de türleri açısından karşılaştırmalı olarak betimlenmiştir. Çalışmada; her iki ülkenin müfredat ya da çerçeve programlarından bağımsız olarak sadece tema/ünite ve metin türlerine yoğunlaşılmıştır. Böylece; kültürleri, coğrafyaları ve tarihleri birbirlerinden çok farklı olan bu iki ülkede kullanılan ana dili ders kitaplarının farklı dış yapı unsurları da gösterilmiştir. Çalışmanın sonucunda çıkan verilere göre; 8. sınıf Türkçe ders kitaplarının eksik yönleri saptanıp, öğrencilere faydalı olacak farklı çalışmalara da fırsat verilebilir.

3. Bulgular

3.1. Araştırma sorusuna yönelik bulgular

Ana dili ders kitapları açısından tema/ünite ve metin türü nedir?

Tema; yazınsal bir yapıta işlenen konudur. Temaya, “izlek” de denilir. Günay (2007), “Bir metnin izleği, kısaca “bu metin neden söz ediyor?” sorusunun yanıtıdır” (Günay, 2007: 89) demektedir. Tema, farklı toplumlarda farklı biçimlerde ele alınır. Türkçe ders kitabında yer alan okuma parçalarının yazma amacı, doğrudan temayla ilgilidir. Soyut bir ifadeye sahip olan tema

Şimşek, N.D. (2015). The Comparison of the texts in native language textbooks for 8th grade in the USA (English) and 8th grade in Turkey (Turkish) in terms of theme/unit and type. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1314-1326.

kavramı vasıtasıyla, o tema adı altında söz konusu olan metinlerin neyle ilgili olduğu anlaşılabilir. Dolayısıyla, Türkçe ders kitaplarında “tema” ifadesinin kullanılmasının sebebi; metinlerde genel olarak hangi konudan söz edileceğine dair ipuçlarıdır.

Fakat ünite; ders kitabındaki başlıca bölümlerdir. Bu bölümler; ders kitabının planlı bir şekilde biçimlenmesini sağlar. Kısaca, temada; üzerinde konuşulacak konular belirlenirken ünite; ders kitabındaki çeşitli türlerde yazılmış metinleri adlandırmak amacıyla bölümlere ayrılır ve tanımlandırılır.

Her iki kitabı tema açısından da incelediğimizde; *Literature Timeless Voices*, *Timeless Themes Silver Level* ders kitabı’nda 10 ünite; Türkçe 8 Ders Kitabı’nda ise 6 tema yer almaktadır. Amerika’da okutulan ders kitabı “ünite” kavramını kullanırken, Türkiye’de okutulan ders kitabı ise “tema” kavramını kullanmaktadır.

3.2. Araştırma sorusuna yönelik bulgular

Literature Timeless Voices, *Timeless Themes Silver Level* ve *İlköğretim Türkçe 8 ders kitaplarının tema/ünite dağılımı nasıldır?*

Literature Timeless Voices, *Timeless Themes Silver Level* ders kitabının okutulduğu “Language Arts” dersi, Kaliforniya Eğitim Bölümünün de belirttiği gibi; “Bu dersin içerik standartlarının tümü, her sınıf seviyesinde gereken bilgi, kavram ve becerileri tanımlayarak, her öğrencinin en yüksek başarıyı elde etmesi için hazırlanmıştır.” (<http://www.cde.ca.gov/ci/rl/>)

Kitapta 10 ünite vardır. Her bir ünitenin içinde ayrıca iki tane bölüm bulunmaktadır. Aşağıdaki tablo; ünitelere göre metin türü dağılımını göstermektedir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi 8. sınıf düzeyindeki bir öğrenci çok farklı metinlerle ve metin türleriyle karşılaşmaktadır. Bunun asıl sebebi; “Gold Level” denilen 9. sınıf seviyesine öğrenciyi hazırlamaktır. Öğrenci, bu kitap vasıtasıyla sadece farklı metinleri görmez, aynı zamanda bir yazınsal metinde bulunması gereken, “konu, mekân, zaman, karakterler” gibi unsurları da öğrenir. Ayrıca, metin türleri olarak halk masallarına ve efsanelerine yer verilmesi, öğrencinin 9.-12. sınıf arasında göreceği “edebiyat derslerine (Platinum, The American Experience, The British Tradition) kolaylık sağlayacaktır. Bu anlamda, öğrencilerin her yıl bu türler ve metinler sayesinde hazırbulunuşluk seviyeleri daha da artacaktır. Bununla birlikte; *Literature Timeless Voices*, *Timeless Themes* serisi ders kitaplarının baskıları çok sık yenilenmez; içerik aynı kalmakla birlikte çok nadiren kitap kapakları değişebilir. Ayrıca, Kaliforniya eyaletinde bu ders kitapları öğrenciler tarafından ödünç alma sistemiyle de kullanılır. Bu nedenle kitap üzerinde tahribat yapmalarına izin verilmez.

Tablo 1. *Literature Timeless Voices*, *Timeless Themes Silver Level* ders kitabı ünite ve metin türü dağılımı

Üniteler	Metin türleri
1. Ünite Coming of Age Part1: ARRIVING AT UNDERSTANDING Part2: SEASONS AND CYCLES	Kısa hikâye (3) Çizgi film (1) Kurgusal olmayan metin (4)

Şimşek, N.D. (2015). Amerika'daki 8. sınıf İngilizce ve Türkiye'deki 8. sınıf Türkçe ana dili ders kitaplarında yer alan metinlerin tema/ünite ve türleri açısından karşılaştırılması. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1314-1326.

	Şiir (8) Efsane (1) Halk hikâyesi (1)
2. Ünite Meeting Challenges Part1: BLAZING TRAILS Part2: FACING HARD QUESTIONS	Kısa hikâye (5) Şarkı (1) Kurgusal olmayan metin (5) Şiir (6) Tiyatro/dram (1)
3. Ünite Quest for Justice Part1: TAKING A STAND Part2: LEADING THE WAY	Kısa hikâye (3) Kurgusal olmayan metin (5) Şiir (4) Broşür, kitapçık (1)
4. Ünite From Sea to Shining Sea Part1: A LAND OF PROMISE Part2: AN ALBUM OF STORIES	Kısa hikâye (3) Kurgusal olmayan metin (4) Şiir (7) Gezi yazısı (1)
5. Ünite Extraordinary Occurrences Part1: THE EXTRAORDINARY IN THE ORDINARY Part2: STRANGE DOINGS	Kısa hikâye (3) Kurgusal olmayan metin (3) Şiir (6) Kitapçık/El kitabı (1)
6. Ünite Short Stories Part1: PLOT AND CHARACTER Part2: SETTING AND THEME	Kısa hikâye (1) Karakter tahlili/kişiler (2) Eserin konusu (2) Dekor/mekân (2) Konu/tema (2) Makale (1)
7. Ünite Nonfiction Part1: PERSONAL ACCOUNTS AND BIOGRAPHIES Part2: ESSAYS AND SPEECHES	Yansıtıcı düşünce (1) Otobiyografi (2) Biyografi (3) Hikâye örneği (1) Tanımlayıcı deneme/tasvir (1) Açıklayıcı deneme (1) İknâ edici deneme (1) Nutuk/hitâbe (2)
8. Ünite Drama Part1: MODERN DRAMA Part2: SCENES AND SOLILOQUIES	Tiyatro/Drama (2) Tiyatro afişi (1) Sahne/sahne dekoru (1) Monolog (2)
9. Ünite Poetry Part1: TYPES OF POETRY Part2: ELEMENTS OF POETRY	Destansı şiir (2) Gazel/lirik şiir (4) Şiirsel form/anlatım (4) Şiir (1) Sese/ritme dayalı anlatım (4) Betimleme (4), Şarkı (1) Mecazi anlatım (3)
10. Ünite The American Folk Tradition Part1: A SAMPLING OF STORIES Part2: TALES OF AMERICAN HEROES	Yerel Amerikan Miti (2) Meksika-Amerika masalı (1) Afrika-Amerika öyküsü (2) Kurgusal olmayan metin (1) Efsane (1) Halk şarkısı (1) Uzun hikâye/masal (3) İnternet ana sayfası (1)

İlköğretim Türkçe derslerinde okutulan ders kitapları da diğer ders kitapları gibi, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının izniyle seçilir. Ders kitapları ile eğitim araçlarının incelenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin yönergede belirtildiği şekliyle, bu eğitim aracının durumu tayin edilir. Ders kitapları, Yönetmelikte belirtilenlerle birlikte aşağıdaki nitelikleri taşır:

Şimşek, N.D. (2015). The Comparison of the texts in native language textbooks for 8th grade in the USA (English) and 8th grade in Turkey (Turkish) in terms of theme/unit and type. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1314-1326.

“Ders Kitapları;

a) Öğrencileri; millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyen; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösteren ve bu değerlerle ilgili ders konularını sevdiren okuma metinlerini içerir.

b) Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri ile kitabın hitap ettiği eğitim kurumunun amaçlarına uygun olur.

c) Atatürk İlke ve İnkıpları ile ilgili konulara, öğretim programlarına ve Kurulca alınan kararlara uygun olur.

d) Demokrasi ve insan hakları ile kültürel ve evrensel değerleri kapsar.

e) Bilginin nasıl üretileceğine ilişkin vurgu yapar.

f) Bilişim teknolojisinin etkin ve verimli kullanımını teşvik eder.

g) Öğretim programının kazandırmayı amaçladığı değer, tutum ve yeterlikleri kapsar. Türk toplumunun sosyal, ahlaki, kültürel ve tarihî değerlerini geliştirerek yaşatır.

h) Ön yargı ve normatif önermelerden uzak olarak konuyla ilgili farklı bakış açıları içerir.

i) Kişi, kurum ve kuruluşları yıpratıcı unsurları taşımaz.

j) Her türlü etkinlikte öğretmenin rehberliğinde öğrenciyi merkeze alır.

k) Konuların hazırlanması ve düzenlenmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulur” (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2589_0.html). Bu genel özelliklerin dışında MEB’in belirlediği ve Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde olması gereken önemli özellikler vardır. Bu özelliklerden bazıları şunlardır: (MEB, 2006: 56)

c) Metinler dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.

d) Metinler öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyelerine uygun olmalıdır.

f) Metinler, Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtan eserlerden seçilmelidir.

g) Metinler; dil, anlatım ve içerik açısından türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.

h) Metinler öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.

i) Metinler öğrenciyeye eleştirel bakış açısı kazandıracak özellikler taşınmalıdır.

i) Metinler, öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.

j) Metinler öğrenciyeye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.

Yukarıda sayılan özellikler Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde olması gereken özelliklerdir. Ancak, çalışmanın konusu sadece tema ve metin türü karşılaştırması olduğundan, metinlerde bulunması gereken özellikler konusuna değinilmeyecektir. Nitekim yukarıdaki maddelerde de görüldüğü gibi, Türkçe ders kitaplarına alınacak metinlerin özellikleri üzerinde durul-

muştur. Bu maddeler, çalışmanın kapsamı açısından yeterli bilgi niteliği taşımaktadır. Türkçe Öğretimi Programı'nda (2006) hangi türde metinlere yer verileceği de belirlenmiştir. Buna göre; 8. Sınıf Türkçe ders kitabında şiir, hikâye, anı, makale, roman, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri, destan türleri olması gerekir. İncelenen İlköğretim Türkçe 8 Ders Kitabı'nda 6 tane tema vardır. Her tema altında okuma parçaları yer almaktadır, ancak kitapta bu metinlerin türleri belirtilmemiştir. Türü bulma işlemi okuyucuya bırakılmıştır. Yukarıdaki bilgiler ışığında İlköğretim Türkçe 8 Ders Kitabı'na tema/ünite ve metin türleri açısından baktığımızda şu tabloyu görürüz.

Tablo 2. İlköğretim Türkçe 8 ders kitabı ünite ve metin türü dağılımı

Temalar	Metin türleri
1. Tema TOPLUM HAYATI	Destan (1) Söyleşi (1) Kısa hikâye (1) Deneme/Araştırma metni (1) Söyleşi (1)
2. Tema ATATÜRKÇÜLÜK	Makale (1) Deneme (1) Şiir (2) Nutuk/Hitabe (1) Anı/Söyleşi (1)
3. Tema ZAMAN VE MEKÂN	Şiir (2) Hikâye (1) Söyleşi (1) Anı (1)
4. Tema KİŞİSEL GELİŞİM	Roman (1) Biyografi (1) Fabl (1) Kısa hikâye (1) Deneme (1)
5. Tema OKUMA KÜLTÜRÜ	Hikâye (2) Eleştiri (1) Şiir (1) Deneme (1)
6. Tema DUYGULAR	Hikâye (1) Anı (2) Makale (1) Söyleşi (1)

Tablodan da görüldüğü gibi *İlköğretim Türkçe 8 Ders Kitabı*'nda toplam 31 tane metin vardır. 8. sınıfta okutulması gereken türler incelenen ders kitabında yer almıştır. Bunlar: anı, deneme, hikâye, makale, söyleşi, roman, eleştiri ve destandır. Bu türlerin dışında “fabl” türüne yer verilmesi, tür çeşitliliği açısından önemlidir; zira “fabl” okutulması zorunlu türlerden biri değildir.

4. Tartışma ve sonuç

Her iki ders kitabı karşılaştırıldığında; *Türkçe 8 Ders Kitabı*'nda verilen metin türleri *Türkçe 7 Ders Kitabı*'ni daha önce okumuş öğrenciler açısından uygundur. Çünkü öğrencilerin bu kitaba hazırbulunuşluk seviyeleri türler açısından tutarlıdır. Ancak bu ders kitabını okuyup 9. sınıfa geçecek öğrenciler açısından bu ders kitabı biraz çocuksu kalabilir.

Türkçe 8 Ders Kitabı'nda temel metin türlerinden örnekler verilmiş, ancak *Literature Timeless Voices, Timeless Themes Silver Level*'la karşılaştırıldığında yeterli olmadığı görülmüştür. Örnek

Şimşek, N.D. (2015). The Comparison of the texts in native language textbooks for 8th grade in the USA (English) and 8th grade in Turkey (Turkish) in terms of theme/unit and type. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1314-1326.

olarak; *Literature Timeless Voices, Timeless Themes* Silver Level ders kitabında, Dünya ve Amerikan edebiyatından örnek metin türlerine fazlasıyla yer verilmiş, bu açıdan da türler bakımından 9. sınıfa zemin hazırlayacak çeşitliliğe dikkat edilmiştir.

Ana dili ders kitaplarında türler ne kadar çeşitli olursa, öğrencinin türler arasındaki farkları tespit etmesi ve yorumlaması süreç içerisinde daha kolay olacaktır. Aynı zamanda türler arasında da metinlerarasılık oldukça önemlidir. Bu yolla, okur ve metin arasındaki ilişkiyi başlatacak başlıca dinamik, okunan metnin türü olacaktır. Öğrenci; ait olduğu sınıf seviyesinde tanıştığı türlerle metin arasında kuracağı ilişkiyi, bu “söyleşi” vasıtasıyla başlatacaktır. Alımlama estetiğinin alanına giren bu konu, ileride bir başka çalışmanın da araştırma konusu olabilecektir.

Literature Timeless Voices, Timeless Themes Silver Level ders kitabında; günümüz teknolojisine, popüler kültüre, çağın dinamiklerini yansıtacak ve öğrencinin dikkatini fazlasıyla çekecek örnek türlere yer verilmiştir. Ders kitabında 140 tane metin vardır. Temel olan türler: hikâye, çizgi film, şiir, efsane, halk hikâyesi, şarkı, tiyatro, broşür, gezi yazısı, el kitapçığı, hikâye unsurlarını gösteren metinler, yansıtıcı düşünce, otobiyografi, biyografi, tanımlayıcı deneme, açıklayıcı deneme, ikna edici deneme, nutuk, tiyatro afişi, sahne/sahne dekoru, monolog, epik şiir, lirik şiir, ritme dayalı anlatım, betimleme, mecazi anlatım, mitlerle ilgili metinler, masal, internet ana sayfası.

Yukarıda da görüldüğü Türkçe 8 ders kitabı ile *Literature Timeless Voices, Timeless Themes* Silver Level ders kitabı arasında “temel türler” bakımından farklılıklar oldukça fazladır. Türkçe 8 ders kitabında geleneksel ve alışıldık türlere yer verilirken, Amerika’da okutulan ana dili ders kitabında hemen hemen 29 farklı türe rastlanmaktadır. Özellikle medyanın ve teknolojinin, dünyanın dört bir yanını her açıdan etkisi altına aldığı bir ortamda, ana dili dersi-okuma becerisi kapsamında bu çeşitliliğe gerek vardır ve bir an evvel Türkçe ders kitaplarının bu doğrultuda yenilenmesi gerekmektedir. Özellikle bazı türler vardır ki, öğrenciler tarafından hem merak konusudur hem de yaşadığımız çağ için önemlidirler: çizgi film, tanıtıcı broşürler, el kitapçıkları, yansıtıcı düşünce, tiyatro afişi, monolog, mecazi anlatımlar ve internet ana sayfası.

Çalışmanın karşılaştırma noktasında en çok dikkat çeken tür, “yansıtıcı düşünce içeren metin türü”dür. Bu tür, öğrencinin bundan sonraki öğrenme sürecinde onu önemli ölçüde etkileyecek ve öğrenciye esnek düşünme yöntemleri kazandıracaktır. Şöyle ki; yansıtıcı düşünceyi aktif hâle getiren metinler; öğrencinin metne adapte olduğu, daha önce okuduklarından aldığı bilgiyle sonradan aldıklarını sentezlediği ve yeni etkileşimler oluşturduğu ortamlardır. Öğrenci, böyle bir durumda okuduklarından ve öğrendiklerinden ders çıkarır; “alternatif düşünme biçimleri” ortaya koyar. Dolayısıyla bir sonraki sınıf seviyelerinde de (9., 10., 11., 12. sınıflar) farklı türler vasıtasıyla okuma-yazma-dinleme-konuşma becerilerini geliştirme fırsatı bulur.

Kaynakça

Akbayır, S. (2007). *Cümle ve Metin Bilgisi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Günay, D. (2007). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yay.

Jacobs, H. Lederer R, Sorensen S (2000). *Literature Timeless Voices, Timeless Themes Silver Level*. New Jersey: Prentice-Hall.

MEB (2006) *Türkçe 6-8. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu*.

Şimşek, N.D. (2015). Amerika'daki 8. sınıf İngilizce ve Türkiye'deki 8. sınıf Türkçe ana dili ders kitaplarında yer alan metinlerin tema/ünite ve türleri açısından karşılaştırılması. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1314-1326.

Şimşek, H. & Yıldırım, A (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şükran, K. & Gülay Ş (2012). *İlköğretim Türkçe 8 Ders Kitabı*. Ankara: Yıldırım Yay.

Elektronik Kaynaklar

<http://www.cde.ca.gov/ci/rl/> (erişim Ekim 10, 2015)

http://www.mevzuat.meb.gov.tr/html/2589_0.html (erişim Ekim 10, 2015)

Extended abstract in English

Native language classes aim to provide gain in four skill areas in that language. This is only achieved through the textbooks and the texts in these books. The more the number of texts and text types the students study in the 8th grade, the more successful they will be in the 9th grade literature classes. Reading, understanding and examining the reading comprehension texts in native language textbooks, the students achieve different writing and producing skills. Aiming to develop native language skills, native language classes are essential for every country; as in these classes, the native language is used in the most active way; mental skills are developed; and the students' vocabulary is enriched.

The aim of this research is to compare the native language (English) textbooks for 8th grades in various states in the USA and the native language (Turkish) textbooks for 8th grades in Turkey in terms of theme/unit and text types. In the research, two books have been examined with descriptive analysis method; and have been compared both thematically and in terms of text types. Independent from the curricula or the framework programmes of both countries, this study focuses only on theme/unit and text type. In this way, the study points out the range of native language textbooks used in these two countries with different cultures, geographies and histories in terms of theme/unit and text type.

In the study, the data obtained from document review have been analysed through content analysis. The main process carried out in content analysis is to put together the similar data within the frame of certain concepts and themes, and to interpret them organising in a way that the reader would understand (Yıldırım and Şimşek, 2005:227). For this purpose, in content analysis, the concepts that are related with each other are classified under a theme. Firstly, the information obtained is examined, and similar or related information that will constitute a meaningful whole are named. Naming is a kind of coding. These codes provide convenience throughout the examination and the organisation steps of the study. The codes attained during the study start to be grouped as main categories and sub categories. In this way, general level categories are organised together with the sub categories under these categories. Additionally, a research created with internal consistency (the data under the categories constitute a meaningful whole) and external consistency (the categories constitute a meaningful whole among themselves even though they are distinct from each other) principles eases the interpretation of the findings and supports the validity of the study (Yıldırım and Şimşek, 2005).

Through the data obtained in the research, the inadequacies of 8th grade Turkish textbooks have been determined; and thus, the study has paved the way for different research that will be helpful for the students. Apart from the student's entourage, the texts in textbooks constitute the most effective starting point that can be a model for the student. It is assumed that both in the State of California, the USA and in Turkey, the texts in native language textbooks are chosen through a rigorous study.

The main goal in reading these texts in native language textbooks is not simply "reading"; yet, reading various text passages that have been put together in order to improve the students, in other words, making meaningful readings is the main objective. That is why, the more the variety of the themes and text types in native language textbooks, the more alternatives the students have for using all their brain functions. For the comparison of the texts in native language textbooks

for 8th grade in the USA (*English*) and 8th grade in Turkey (*Turkish*) in terms of theme/unit and type, qualitative research method has been used.

In this way, the different external structure elements of the native language textbooks used in these two countries with very different cultures, geographies and histories are also shown. According to the data attained in the study, the inadequacies of 8th grade Turkish textbooks have been determined; and by this way, the study has created an opportunity for other research that will be helpful for the students. In the comparison of the two textbooks, it is seen that the text types given in *Türkçe 8 Ders Kitabı* are appropriate for students who had studied *Türkçe 7 Ders Kitabı* before; because the preparedness levels of the students for this book are consistent in terms of text types. However, this textbook might be inadequate for the students who will be 9th grade the following year after reading this book.

It is found out that main text types are included in *Türkçe 8 Ders Kitabı*; yet, when it is compared with *Literature Timeless Voices, Timeless Themes Silver Level*, it is seen that this is not adequate. For example, sample text types from World and American literature are largely included in *Literature Timeless Voices, Timeless Themes Silver Level*; which shows that a variety in terms of text types that will lay the ground for 9th grade has been taken into consideration. There are quite a lot of differences in terms of “main types” between *Türkçe 8 Ders Kitabı* and *Literature Timeless Voices, Timeless Themes Silver Level*. It is noted that traditional and familiar types are included in *Türkçe 8 Ders Kitabı*, whereas 29 different types are included in the native language textbook used in the USA. Especially, an environment where media and technology have taken over all around the world requires such a variety in native language class-reading skills development; therefore, immediately, Turkish textbooks need to be changed accordingly. Particularly, there are several types that are object to the students' interest and important for the age we live in: cartoons, flyers, handbooks, reflective thought, theatre posters, monologues, figurative expressions, and web page.